



Comisiwn Ffiniau
i Gymru

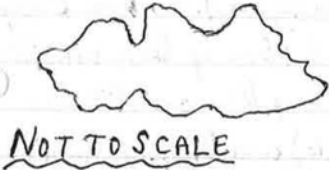
Boundary Commission
for Wales

Comisiwn Ffiniau i Gymru

Ymgynghoriad Cynigion Diwygiedig: Cynrychiolaethau

Cyrol 9: 10513 (Rhan 4)

Configuration Pembrey 3417 Kidwelly 2818 Trimsaran 1887
 Burry Port 3278 Hengoed 3352 Glangymor 4312 Llynhendy 3010
 Bynna 3282 Biggin 4544 Tyisha 2390 Elli 2357 Lliedi 3825 Dafen
 2456 Felinfael 1334 Glyn 1661 Swiss Valley
 2097 Llangennech 3954 Hendy 2697
 Pontardulais 4954 Penyhoed 4621
 Gorseinon 3340 Kingsbridge 3506
 Penllergaer 2553 Upper Loughor 2146 Lower Loughor



NOT TO SCALE

Dynodiad Fe'i enwir ar ôl yr afon y mae aneddiadau wedi tyfu o'i chwmpas ac mae'n rheswm pam eu bod yno. Dyma hefyd sy'n dod â nhw at ei gilydd. Nid yw'n ffafrio un ochr i'r afon i'r llall. I gael enwau ar y cyd, byddai un o bob ochr yn lletchwith. Mae'r enw uchod yn gryno. Mae'n well gydag un enw unigol ar gyfer cydlyniant, integreiddio a hunaniaeth. Mae cyfeirio at y cwlwm cyffredin bob amser yn dda-llwchwr. Felly, enw'r etholaeth yw Lluchwr.

Eglurhad mae'r etholaeth gyfan, y ddwy ochr i'r afon, yn drefol gyda threftadaeth ddiwydiannol. Mae'n rhannu hanes a diwylliant cyffredin. Mae Llanelli yn rhannu llawer gyda Gorseinon ac ati. Mae'n agos ato, yn llawer agosach na thref Caerfyrddin. Mae Sir Gaerfyrddin yn wledig ac yn dir ffermio o'i gymharu â Llanelli sy'n drefol ac yn ddiwydiannol. Mae gan yr etholaeth gyfan ddiwylliant, sydd mor wahanol i sir Gaerfyrddin.

De Cymru (19 Etholaeth)

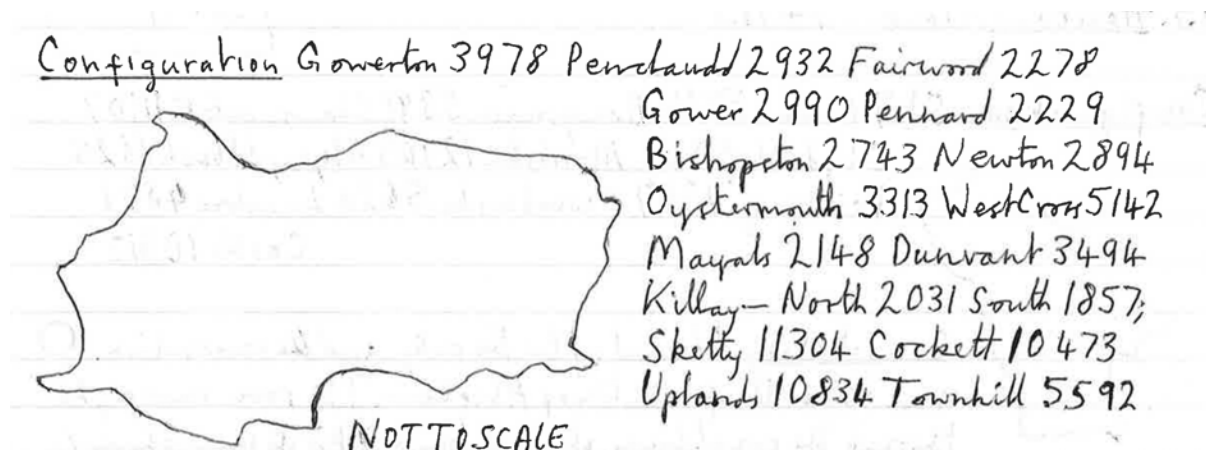
DS etholaethau 18 a 19. Mae dau opsiwn ar dudalennau 36 i 39.

De Cymru sydd â'r nifer fwyaf o etholaethau o bell ffordd, dyma lle mae'r rhan fwyaf o'r boblogaeth. Mae ganddo fwy na'r ddau ranbarth arall gyda'i gilydd (13 etholaeth). Mae'n ardal drefol - ôl-ddiwydiannol. Mae tua dwy etholaeth y gellid eu hystyried fel etholaethau cefn gwlad gwledig. Mae gan y rhanbarth hwn o Gymru lawer o gymoedd ac mae'n arwain at lawer o etholaethau yn seiliedig ar gymoedd. Yn wir, enw un ardal o'r rhanbarth yw y cymoedd ac mae gan yr ardal hon chwe etholaeth. Mae ganddi hefyd y tair dinas fawr ac mae'r rhain yn rhoi/mae ganddynt 7 etholaeth. Mae'r ddwy etholaeth cefn gwlad yn cynnwys Dyffrynnoedd e.e., Bro Morgannwg, Glyn Wysg. Yn Gymraeg gall Vale gael ei gyfieithu fel Glyn neu Dyffryn. Dyffryn ydy Valley. Gyda Chymraeg gellir mynegi dyffryn mewn gwahanol ffyrdd- Dyffryn Conwy (Vale of Conwy). Mae Vale of Neath yn cael ei fynegi fel Cwm Nedd, ac eto ceir Glyn Nedd, Bro Morgannwg. (Vale of Glamorgan). Mae sawl dyffryn fel cymoedd e.e., Dyffryn Llangollen (Vale of Llangollen). Felly sut i fynegi etholaethau'r ddwy fro hyn- Glyn, Cwm, Bro, Dyffryn, ac ati? Mae un o'r etholaethau hyn yn cynnwys 2 ddyffryn- Bro Morgannwg a Chwm Ogwr. Mae un o'r etholaethau yn cynnwys dyffryn a hanner cwm- Glyn Wysg (Usk Vale) a Dyffryn Gwy (Wye Valley), felly sut i roi teitl iddynt? Ar gyfer etholaethau mae defnydd o'r enw, enw'r nodwedd/cwm yn unig e.e., Rhondda. Y ffordd etholaethol efallai yw'r ffordd i fynd p'un a yw'n gwm neu'n ddyffryn. Ni

allwch ddweud Morgannwg am Fro Morgannwg. Yn ffodus, nid yw'r enw hwnnw'n codi yma. Mae gan Dde Cymru ddau fath o etholaethau yn bennaf- Cwm a Dinas. Maen nhw wrth gwrs yn wahanol iawn - gwahanol ffyrdd o fyw, agwedd, rhagolygon ac yn y blaen. Felly, mae'n well cadw'r ddau ohonyn nhw ar wahân yn llwyr. Y dinasoedd yw'r dinasoedd. Y cymoedd yw'r cymoedd. Hyd yn oed gyda'r ystod etholaethol statud does dim rheswm i gymysgu'r ddau. Nid oes angen Ward amddifad. Felly, nid oes Wardiau amddifad. Maen nhw'n dod olaf. Mae hyn yn arbennig o wir pan fydd wardiau nad ydynt yn ddinasoedd yn mynd i ddinasoedd - i ffurfio niferoedd etholaethau'r ddinas yn unig. Nid yw hyn yn angenrheidiol, nid yw'n ofynnol. Gall y tair dinas wneud saith etholaeth, i gyd o fewn y dinasoedd. Yn yr un modd, gall yr holl gymoedd wneud eu chwe hetholaeth o fewn y cymoedd.

Nid oes angen dull hybrid o gwbl. Dim byrddau amddifad. Mae wardiau sy'n mynd i mewn i ddinasoedd yn mynd ar goll- yn diflannu. Fel arfer ddim yn cael eu cynrychioli. Ar y gorau yn cael eu cynrychioli'n wael. Pawb i gael cynrychiolaeth briodol ac ystyriaeth briodol. Dylai ward aros yn ei gartref bob amser. Ddim dod yn wardiau amddifad.

14. Abertawe – Mwmbwls 76,232



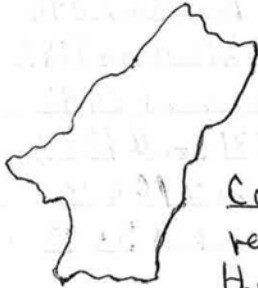
Dynodiad wedi'i enwi ar ôl y ddinas, a'i hardal benodol. Yn yr etholaeth hon mae dwy nodwedd gorfforol ragorol - Gwyr a Mwmbwls. Mae Gwyr yn cael ei ddefnyddio ar gyfer cysylltiadau etholaethol presennol, a chysylltiadau blaenorol. Nid yw'r etholaeth newydd hon yn cynnwys yr holl etholaethau blaenorol a phresennol yn ôl yr enw hwnnw. Mae hefyd yn cynnwys rhan fawr nad yw yn yr etholaeth bresennol. Daw'r rhan fwyaf o etholwyr yr etholaeth newydd o'r etholaeth arall- Gorllewin Abertawe. Mae'n cynnwys yr holl etholaeth ond am un ward. Mae Gwyr y tu allan i'r ddinas. Er bod y mwyafrif helaeth o etholwyr yn yr etholaeth newydd hon yn rhan o Ddinas Abertawe. Felly, byddai enw sy'n rhan o'r ddinas honno yn fwy priodol. Mae Y Mwmbwls yn addas. Felly dyma sy'n cael ei ddewis. Mae'n dangos nad yw'r etholaeth yr un fath â nawr - mae'n etholaeth wahanol felly yr enw mwyaf addas yw Abertawe- Mwmbwls.

Eglurhad o fewn ardal Abertawe mae'r tair etholaeth bresennol yn llawer rhy fach. Ar hyn o bryd mae 2 etholaeth ar gyfer y ddinas yn iawn. Mae'r ddinas yn rhy fawr ar gyfer un etholaeth. Felly, mae dwy etholaeth yn angenrheidiol ar gyfer ardal y ddinas wirioneddol. Gydag ychydig o addasiad gall un o'r etholaethau dinas presennol

hynny aros. Gall rhan arall y ddinas ymuno â rhannau o drydydd etholaeth rhanbarth Abertawe i ffurfio'r etholaeth arall yn y ddinas h.y. yr un hon. Mae rhan ddeheuol y ddinas a'r ardaloedd cysylltiedig yn ffurfio un ac yn ymuno gyda nhw mae penrhyn Gwyr. Dyma'r opsiwn mwyaf naturiol i ffurfio ail etholaeth y ddinas. Mae'n cynnwys yr holl ran ddeheuol (De-orllewin, ac ati) o ardal Abertawe. I ffurfio 2 etholaeth ar gyfer y ddinas yn gyfan gwbl o fewn ardal Abertawe, y rhain yw'r rhai mwyaf naturiol a da. Bydd rhan o ardal Abertawe bob amser na fydd yn gallu bod yn rhan o ddwy etholaeth Abertawe nawr. Mae Dinas Abertawe i gyd wedi'i chynnwys yn y ddwy etholaeth hyn. Nid yw'r rhan ogledd-orllewinol. Yn flaenorol ardal Lliw oedd hon. Rhannwyd yr ardal hon rhwng dwy ardal gyda'r ffurfiant ardal gyfredol. Mae'n debyg mai dyma'r rhan orau o'r ardal i fynd i rywle arall. Felly, i etholaethau Dinas Abertawe.

15. Abertawe-Tawe 74,715

Configuration S^t Thomas 5514 Bonymaen 5391 Llansamlet 11107
 Clydach 5821 Morriston 12105 Mynyddbach 6625
 Penderyn 7397 Cwmbwrla 5622 Landore 4821
 Castle 10312



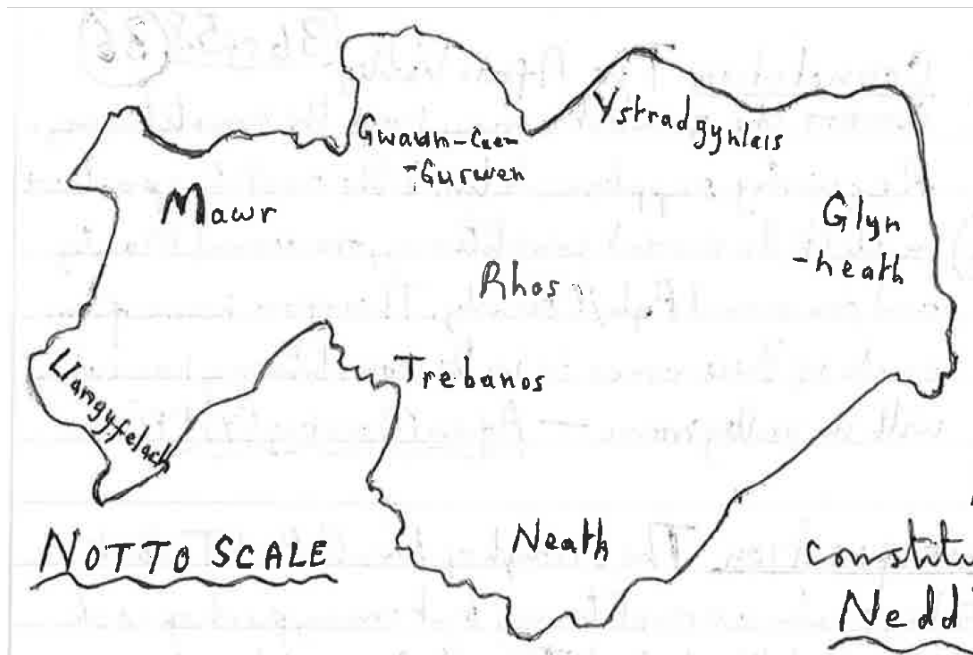
Connotation Named after the city and the river which resulted in the formation of Abertawe. The river runs right through the configuration itself. This is its main physical

Dynodiad wedi'i enwi ar ôl y ddinas a'r afon a arweiniodd at ffurfio Abertawe. Mae'r afon yn rhedeg trwy'r etholaeth, ei hyd cyfan. Dyma ei brif nodwedd ffisegol, eithaf dominyddol. Efallai mai'r prif nodwedd ddynol (cynharaf) yw'r castell. Fel yr enwir etholaeth arall Dinas Abertawe (gweler uchod 14) ar ôl nodwedd ffisegol. Felly hefyd yr un hon hefyd. Felly, gelwir yr etholaeth yn Abertawe-Tawe.

Eglurhad mae rhan ogleddol y ddinas yn ffurfio ardal homogenaidd integredig gywasgedig. Mae'n naturiol yn mynd i ffurfio etholaeth. Mae'n seiliedig i raddau helaeth ar etholaeth bresennol Dwyrain Abertawe. Ychwanegwyd dwy ward - un yn y gogledd (Clydach) ac un yng nghornel y De-orllewin (castell). I gyd o fewn y ddinas, a all gael dwy o'i hetholaethau ei hun. 14 Abertawe-Mwmbwls; Abertawe-Tawe 15.

16. Nedd Ystradgynlais Llangyfelech 70,516

Configuration Neath-East 4462 South 3684 North 2931; Cimina 3107
 Tonna 2072 Aberdulais 1712 Cadoceta 1365 Bryn-coch-North 1787
 South 4547; Dyffryn 2447 Pelina 935 Resolven 2387 Blaengwrach
 1491 Glyneth 2577 Onllwyn 935 Seven Sisters 1554 Crynant 1508
 Rhos 1997 Alwen 2023 Trebanos 1092 Pontardawe 4283 Godre's Graig
 1514 Ystalyfera 2169 Cwmllwynfell 921 Lower Brynamman 1040 Gwallon-
 Cae-Gurwen 2220 Cwm-twrch 1557 Ynyscedwyn 1705 Ystradgynlais
 1935 Aber-craf 1143 Tawe-Uchaf 1763 Mawr 1438 Llangyfelech 3945



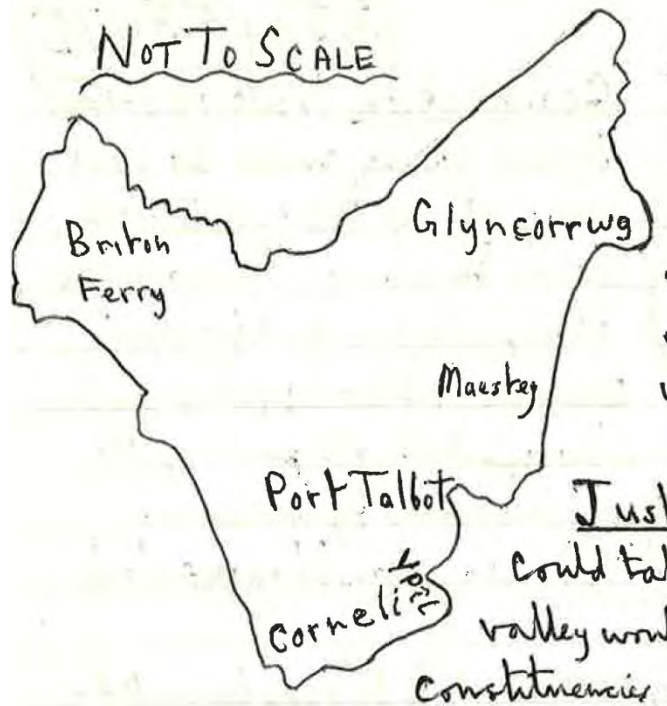
Dynodiad Mae Bro Nedd/Cwm Nedd yn cwmpasu y rhan fwyaf o'r etholaeth hon a dyna pam yr enw. Mae dwy ran arall a'r prif drefi yma yw Ystradgynlais a Llangyfelach. Mae pob rhan o'r etholaeth yn dod o dan yr enw- Nedd Ystradgynlais Llangyfelach.

Eglurhad mae angen ategu'r etholaeth bresennol yma. Er y gallech fynd i'r Dwyrain gan wneud etholaeth yn gyfan gwbl o fewn bwrdeistref Castell-nedd Port Talbot, byddai'n gwneud llastr o'r hyn sydd yn weddill. Felly mae'r fwrdeistref hon i gael dwy etholaeth a phob un yn seiliedig ar ei dau gwm- Nedd ac Afan. Mae angen ategu'r Nedd i'r Gorllewin a/neu'r gogledd. Mae etholwyr o bob ardal wedi dweud nad yw Castell-nedd a Dinas Abertawe yn ffafriol. Y rhan ogleddol o ardal Abertawe oedd yn rhan o ardal Lliw yn y gorffennol sy'n ymddangos orau. Rhannwyd Rhanbarth Lliw rhwng rhanbarthau Abertawe a Chastell-nedd Port Talbot wrth iddynt gael eu ffurfio. Felly, byddai'n ymuno â'r ardaloedd hyn gyda'i gilydd fel o'r blaen. I'r gogledd mae Cwm Tawe yn parhau. Yno mae'r datblygiad yr un fath ag yng Nghastell-nedd Port Talbot ac yn naturiol mae'n cyd-fynd ag ef, lleoli ddyffryn Tawe i gyd gyda'i gilydd. Felly byddai rhan uchaf dyffryn Tawe sy'n rhan o Bowys hefyd yn rhan o'r etholaeth hon. Mae'r rhan hon o ddyffryn Tawe o Bowys yn wahanol iawn i weddill Powys sy'n wledig amaethyddol o'i chymharu â diwydiannol trefol. Nid yn unig mae'n nes yn gorfforol at Gastell-nedd Port Talbot, ond hefyd yn hanesyddol, yn ddiwylliannol ac yn gymdeithasol. Mae'n ran llawer mwy o'r ardal hon nag o ardal Powys. Mae hefyd wedi'i gysylltu'n well â fan hyn na Phowys. Mae'n llawer agosach at Gastell-nedd nag at Landrindod. Mae'r A4067 /A474 yn mynd â chi i'r dde i Gastell-nedd. Mae'n agosach at Gastell-nedd nag at Aberhonddu, heb sôn am Landrindod, ac mae ganddo lawer mwy yn gyffredin â Chastell-nedd na'r rhain.

17. Afan Maesteg Y Pil 73,574

Configuration Coedffranc - North 1811 Central 2892 West 2033 East 2148;
 Baglan 5383 Sandfields - West 4917 East 5038; Aberavon 4048 Port Talbot
 4342 Tai-bach 3643 Margam 2309 Cornelly 5359 Pyle 5545
 Bryn r Cwmavon 5220 Cymter 2011 Glyncoerrwg 792 Gwynpi 879
 Caerau 4795 Maesteg - West 4327 East 3741; Llangynwyd 2351.

Arwyddocâd Mae Cwm Afan yn cwmpasu'r rhan fwyaf o'r etholaeth. Gan ei bod yn



ofynnol ategu i'r dwyrain mae dwy ran yn cael eu hychwanegu at yr etholaeth bresennol, un o amgylch Maesteg ac un o amgylch Pil/ Corneli. Felly, mae enwau o bob un o'r ardaloedd hyn yn enw'r etholaeth ynghyd ag enw'r cwm- Afan Maesteg Y Pil.

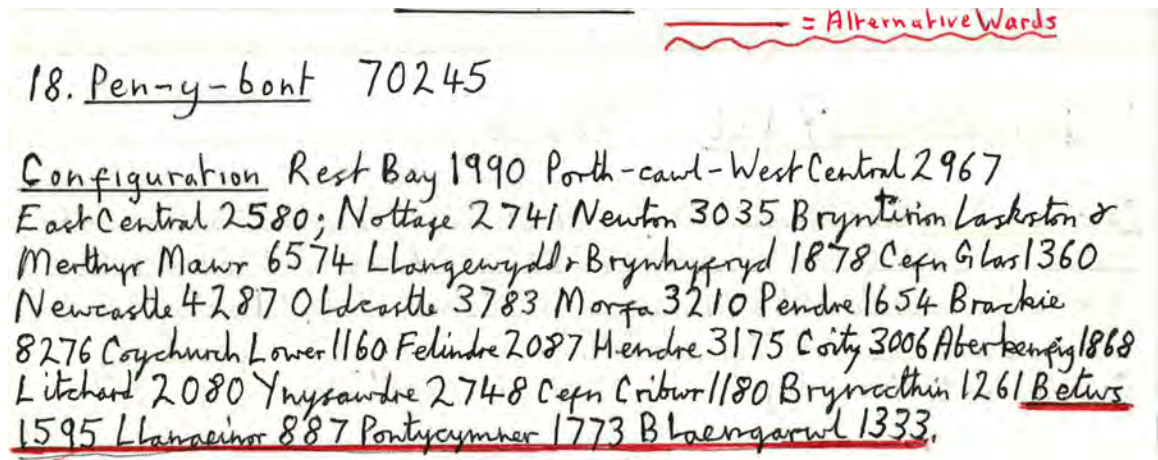
Eglurhad Gallai bwrdeistref Castell-nedd Port Talbot gymryd/gwneud etholaeth ond byddai sawl rhan o bob cwm yn cael eu gadael ar y clwt. Felly, mae gan y cludwr ddwy etholaeth fel nawr. Mae angen ategu pob un gan eu bod islaw'r ystod etholaethol. Mae'r etholaeth hon yn cael ei hategu i'r dwyrain. Mae hyn mewn dau le. Mae un

hanner ffordd yn ardal Cwm Afan- Maesteg. un yn estyniad o Margam o 2 ward, Corneli a'r Pîl. Mae'r ddwy hyn a'r pedair yn ardal Maesteg yn rhoi chwe ward ychwanegol. Mae cysylltiadau ardderchog (ffordd a thrafnidiaeth gyhoeddus) o Faesteg i lawr y cwm i Bort Talbot. Mae yna ffordd eraill hefyd, un sy'n golygu ei bod yn bellter byrrach o Faesteg i Bort Talbot nag o Faesteg i Ben-y-bont ar Ogwr. Mae Corneli a'r Pîl yn estyniadau o Fargam. mae yna fynediad yno i'r M4 a all fynd â chi i Fargam a Phort Talbot yn ogystal â'r A48 (trafnidiaeth gyhoeddus). Mae rheilffordd o'r Pîl i Bort Talbot. Mae'r cyfan yn creu etholaeth gywasgedig a chlos.

18 Pen-y-bont a 19 Tonyrefail Y Rhws Mae gan bob un ddau opsiwn arall ar gyfer pob etholaeth o fewn yr ystod etholaethol. Mae cyfluniadau pob un yn wahanol yn ôl y wardiau sydd wedi'u ffurfweddu. Pob un â'i fanteision/anfanteision, pwyntiau cadarnhaol a negyddol.

Opsiwn A

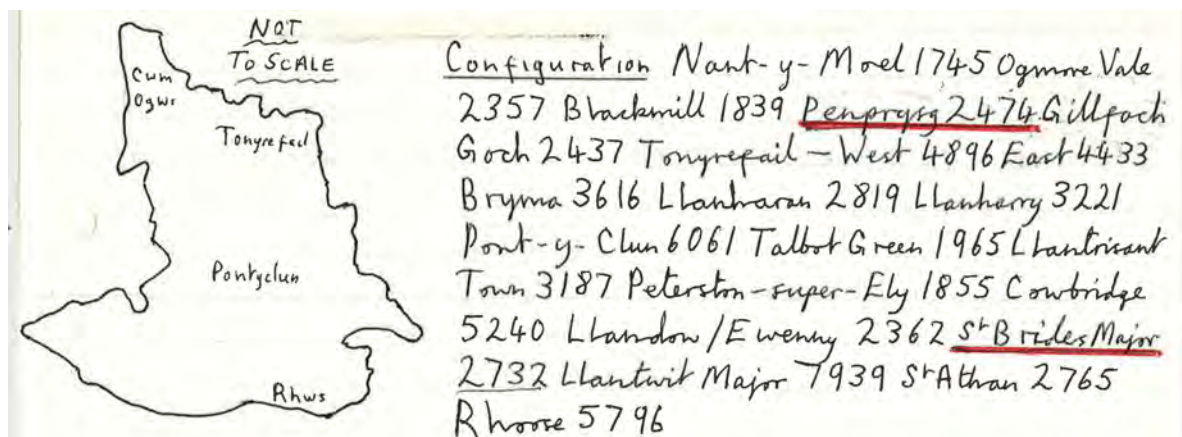
18. Pen-y-bont 70245



Arwyddocâd prif dref a chanolbwynt yr ardal yw Pen-y-bont ar Ogwr. Dyma enw'r fwrdeistref yno hefyd. Dylid galw'r etholaeth dan sylw ar ôl y pethau hyn. Dyna pam yr enw Pen-y-bont.

Eglurhad Mae Llanaeinor Valley Road yn mynd i Ben-y-bont ar Ogwr. Mae'n rhedeg yn syth i mewn i'r dref honno. Mae ffordd nesaf y cwm (Cwm Ogwr) hefyd yn mynd i Ben-y-bont ar Ogwr yn ogystal â thuag at Bontypridd. Dim ond un ffordd sy'n cysylltu'r ddau gwm yn y pen deheuol. Mae'r A4064 yn rhedeg o Flaen-garw i'r dde i Ben-y-bont ar Ogwr. Mae ganddo gysylltiad da â Phen-y-bont ar Ogwr. Mae Porth-cawl yn edrych i Ben-y-bont ar Ogwr. Nid yw'r bobl yn edrych nac yn mynd i Bort Talbot. Yn gyffredinol, maen nhw'n ymweld â Phen-y-bont ar Ogwr, i siopa ac ati. Mae hyn hefyd yn cael ei ddangos gan y ffaith fod Porth-cawl yn rhan o fwrdeistref Pen-y-bont ar Ogwr. Felly Porth-cawl i fod gyda Phen-y-bont ar Ogwr nid Port Talbot. Mae gan Flaen-garw a'i gwm trwy Abergarw fynediad da i Ben-y-bont ar Ogwr (A4064/ A4061).

19. Tonyrefail (Y) Rhws 69,739



Dynodiad Tonyrefail yw'r dref fwyaf ymysg nifer, yr unig beth sy'n gwahanu'r etholaeth yw'r llecyn gwyrdd rhwng dwy ardal adeiledig. Mae'n cynnwys (o leiaf) dau

gwm. Mae natur y trefi a'r pentrefi yn rhoi tebygrwydd i'r ardal gyfan. Roedd yr ardal gyfan mewn ardaloedd gwledig - un yn bennaf, a rhannau o ddwy arall. Mae'n un o'r ardaloedd gwledig yn ne Cymru. Felly, mae'n dda bod y cyfan yn dod o fewn un etholaeth. Roedd y Brif ardal wledig (RDC) hon yn cynnwys dwy ochr yr M4 - ni fu erioed yn is-adran. Mae'r teimlad hwn drosto i gyd. Felly, tref mewn un ardal a thref yn yr ardal arall i ffurfio ei henw Tonyrefail (Y) Rhws. Rhws yw'r dref fwyaf yn yr ardal arall.

Eglurhad gan mai dyma'r unig ardal real yn ne Cymru, mae'n dda ac yn iawn iddo fod i gyd mewn un etholaeth, heb ei rannu rhwng dwy. Mae'n dod rhwng dwy ardal adeiledig fawr (mae rhan wledig arall ar yr ymylon), ac mae'n dda cael eich gwahanu oddi wrthynt gan fod y ffordd o fyw a'r anghenion yn wahanol iawn yn wir. Mae'n bosibl teimlo'r gwahaniaeth. Mae'n creu etholaeth unedig.

Opsiwn B

18. Pen-y-bont 69,863

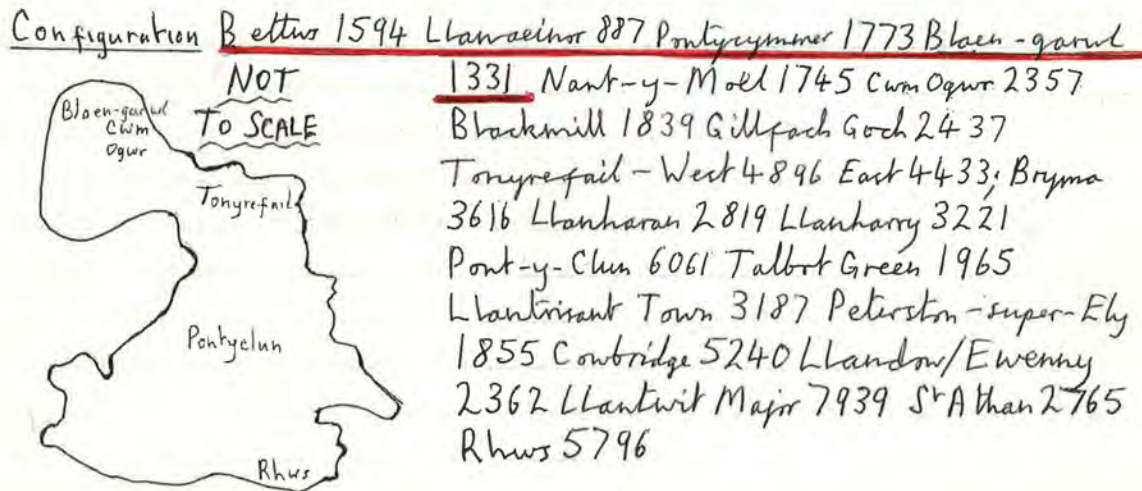
Configuration Rest Bay 1990 Porth-cawl - West Central 2967
 East Central 2580; Nottage 2741 Newton 3035 Bryndipon/Asdeston
 & Merthyr Mawr 6574 Llangewydd & Brynhuyfod 1878 Cefn Glas 1360
 Newcastle 4287 Oldcastle 3783 Morfa 3210 Pendre 1654 Brackie 8276
 Coychurch Lower 11601 Felindre 2087 Hendre 3175 Pen-y-bont 2474 Coity
 3006 Aberkenfig 1868 Litchard 2080 Brynorch 1757 Ynysawdre 2748
 Cefn Cribwr 1180 Brynethia 1261 S^t Bride's Major 2732



Connotation The town and borough are named Pen-y-bont, which is what this constituency is centred on. Therefore the name Pen-y-bont. The current constituency is named as such.

Dynodiad Enwir y dref a'r fwrdeistref yn Pen-y-bont. Sef canolbwynt yr etholaeth hon. Felly, yr enw Pen-y-bont. Mae'r etholaeth bresennol wedi'i henwi felly.

Eglurhad Mae'r etholaeth bresennol yn seiliedig ar Ben-y-bont, y siâp y ffurfiwyd yr etholaeth uchod arno. Er ei fod wedi colli rhai ac wedi ennill rhai, yn y bôn mae'r siâp, ac felly'r ardal, yn debyg iawn. Mae pobl o Borth-cawl yn edrych tuag at dref Pen-y-bont ac yn ymweld â hi. Mae'n rhan o fwrdeistref Pen-y-bont. Felly, mae ei gynnwys yma yn gwneud synnwyr, mae Sain Ffraid yn rhedeg i mewn i Ben-y-bont. Mae ar hyd yr arfordir, fel y mae Porthcawl. Nid yw pobl Porthcawl yn edrych i Bort Talbot. Nid ydynt yn rhan o'r fwrdeistref honno (bwrdeistref Castell-nedd Port Talbot). Mae eu busnes a'u bywyd nhw gyda Phen-y-bont. Felly, Pen-y-bont ddylai eu hetholaeth fod hefyd. Mae Porthcawl yn cael ei wasanaethu'n well drwy fod yn etholaeth Pen-y-bont nag un Port Talbot. Mae'n creu gwell cynrychiolaeth, ar gyfer pobl ac AS.

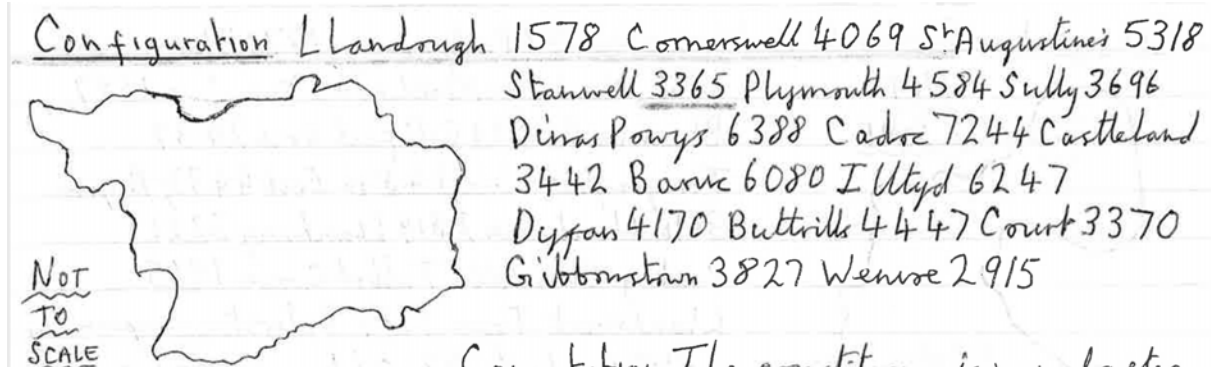


Dynodiad mae yna lawer o drefi a phentrefi yn yr ardal wledig hon yn y bôn. Felly i ddangos a nodi'r ardal, un dref o'r gogledd ac un o'r De. Y dref fwyaf yn y gogledd (a'r ardal gyfan) yw Tonyrefail. Y dref fwyaf yn y De yw Rhws. Mae'r rhain yn ffurfio teitl etholaeth Tonyrefail (Y) Rhws.

Eglurhad yn ardal wledig rhwng dwy ardal drefol mae'n golygu bod yr ardal hon yn eithaf homogenaidd ac, mewn sawl ffordd, ni fyddai'n ffitio i mewn i'r ardaloedd naill ochr na'r llall. Roedd yr holl ardal hon bron mewn un ardal wledig o'r blaen. Mae'r cyfan yn mynd i mewn i un etholaeth ac nid yw'n cael ei rhannu. Yn ddiwylliannol maen nhw i gyd yn ffurfio un yr un peth.

Opsiynau Amgen A a B = Alternative Wards

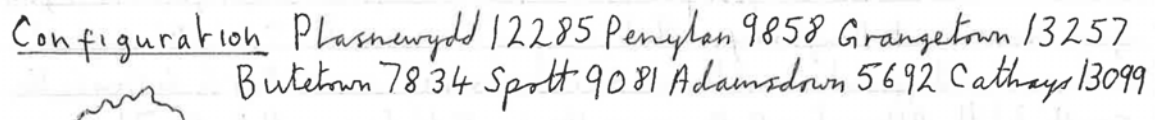
Mae gan bob opsiwn amgen ei bwyntiau da. Gydag Opsiwn A, mae ffordd Balen-garw yn rhoi cysylltiadau da â Phen-y-bont i'r cwm hwnnw. Mae'n golygu bod cymoedd Ogwr a Blaen-garw mewn etholaethau gwahanol. Ond dim ond un ffordd sy'n eu cysylltu yn y De. Gydag opsiwn B Penprysg, Hendre a Felindre i gyd gyda'i gilydd. Maen nhw'n ymuno ac yn rhedeg i mewn i'w gilydd ac mae'n dda eu bod yn gallu bodi gyd gyda'i gilydd, mewn un etholaeth. Tref fawr agosaf Sain Ffraid yw Pen-y-bont. Roedd hefyd yn rhan o Bara Pen-y-bont. Felly, yn naturiol, dyna fyddai'r lle gwell ar ei gyfer. Mewn egwyddor, y sgwrsiau yw'r pwyntiau drwg. I gael y cydbwysedd cywir. Dylai'r cymunedau gael blaenoriaeth dros bopeth arall. Mae hynny'n cynnwys siâp, niferoedd ac ati. Efallai ei fod yn dibynnu ar flaenoriaethau a ffafriaeth. Mae blaenoriaethau yn trechu dydi?



Arwyddocâd Enwir yr etholaeth ar ôl y ddwy dref fwyaf yn yr ardal. Hynny yw y Barri a Phenarth.

Eglurhad Yr ardal yw pen trefol Bwrdeistref Bro Morgannwg sydd wedi'i chanoli yn y gornel dde-ddwyreiniol. Mae'r cyfan yn rhan o un fwrdeistref. Mae'n gwbl briodol bod yn yr un etholaeth - i ffurfio un etholaeth. Mae eu holl anghenion yn cael eu diwallu gan y cyngor bwrdeistref - dyna yw eu cartref. Dyna lle mae eu llais, ac mae ganddyn nhw lais. Mae Phenarth yn rhan fawr o hyn, fel y mae Dinas Powys. Maen nhw'n rhan o'r Fro. NID Dinas Caerdydd. Nid ydynt erioed wedi ceisio mynd o fwrdeistref y Fro, a'i chyngor bwrdeistref i Ddinas Caerdydd a'i chyngor dinas. Maen nhw'n byw yn y Fro. Felly, Y Fro yw eu cynrychiolaeth. Nid yn unig mae'n well i'r bobl, ond i'r ASau hefyd. Mae llawer o bobl yn mynd i siopa i Gaerdydd. Mae llawer o bobl yn gweithio yng Nghaerdydd. Ond NID ydynt yn perthyn i etholaeth yng Nghaerdydd. Ac ni ddylai Penarth na Dinas Powys ychwaith.

21. Caerdydd- (Y) Castell 71,106



NOT TO SCALE

Dynodiad Y nodwedd ddynol amlwg yma yw'r Castell. Mae'n un o'r pethau mae Caerdydd yn nodedig amdano. Mae llawer yn mynd ymlaen yno. Mae'n ganolog i'r etholaeth, ac mae pawb yn ei hadnabod. Felly, mae'r etholaeth yn cymryd hwn fel ei henw. Enw priod, ar gyfer personoliaeth ac adnabod. Gwneir hyn gydag enwau o'r fath, mae llawer mwy yn dweud, Canolog.

Eglurhad Mae hyn yn cynnwys beth oedd ardal y doc. Mae ganddynt hanes hir gyda'i gilydd - ac yn wir fe wnaethant dyfu a datblygu gyda'i gilydd. Mae pontydd ar y naill ochr a'r llall i'r afon, ac achosodd yr afon iddi droi'n anheddiad a datblygu. Mae hyn yn cynnwys wardiau Grangetown, Butetown, Splot ac Adamsdown yn mynd i'r canol. Mae hyn yn ymestyn i Ben-y-lan. I'r gogledd, er ei fod yn dal i fod yn rhan fawr o'r ganolfan mae Cathays a Phlasnewydd. Maen nhw'n amgylchynu ac yn edrych i'r Castell, sydd yn y canol.

22. Caerdydd-Llandaf 73,878



Configuration Penttyrch 2819 Radyr 5425
Creigiau/S^tFagans 4409 Llandaff North 5992
Llandaf 7078 Fairwater 9642 Ely 9576
Caerau 7859 Canton 11457 Riverside 9621

Commentation The outstanding human feature here is

Dynodiad Y nodwedd ddynol amlwg yma yw'r eglwys gadeiriol. Mae Caerdydd yn enwog iawn amdano. Mae llawer yn ymweld â hi. Yn yr un modd â'r Castell, mae'n un o dirnodau Caerdydd. Mae dwy ward gyda'i henw yn eu teitl. Mae'n rhoi cymaint mwy na phwynt cwmpawd. Ni allwch berthyn i bwynt cwmpawd. Felly, mae'r etholaeth yn cymryd hwn fel ei henw. (Nid yw pwynt cwmpawd yn enw?)

Eglurhad Mae'r ddwy 'Llandaff' bob ochr i'r afon, wedi'u cysylltu gan ddwy bont ac felly dwy ffordd. Mae hyn yn fwy na rhai lleoedd ar yr un ochr i'r afon. Er enghraifft, dim ond un ffordd sy'n mynd rhwng Gogledd Llandaf a'r Eglwys Newydd, ac mae Gogledd Llandaf yn agosach at Landaf na'r Eglwys Newydd. Gyda'r cyfluniad hwn mae'r etholaeth o fewn yr ystod etholaethol. Y cyfan o Gaerdydd. Mae'r gynrychiolaeth yn gyfan gwbl ar gyfer Caerdydd, gyda'r ASau yn canolbwyntio ar hyn- buddiol.

23. Caerdydd- Llanishen 73,507

Configuration Whitechurch & Tongwynlais 12928 Rhiwbina 9354
Lisvane 2942 Llanishen 13492 Heath 9611 Gabalfa 5922 Cyncoed
8475 Pentwyn 10783



Dynodiad Llanisien yw'r ward fwyaf ac mae mewn lleoliad canolog. Dyma ganol yr etholaeth. Mae'n holl bobl Caerdydd yn gyfarwydd ag ef. Yn wir, bydd unrhyw un yng Nghymru sy'n talu trethi yn gwybod amdano. Mae'n fwyaf priodol ar gyfer enw'r etholaeth.

Eglurhad Mae wedi'i adeiladu o amgylch Cronfa Ddŵr Llanisien a Pharc y Rhath. Mae'r chwe ward yn cyd-fynd yn dda â'i gilydd gan ffurfio etholaeth unedig a

homogenaidd. Mae'n cynnwys rhan ogledd-ganolog Caerdydd gyda chymunedau gyda'i gilydd.

24 Casnewydd- Gaer Caerdydd- Llanrhymni 74,015



Configuration Allt-yr-Yn 7088 Gaer 6543
Tredegar Park 3329 Marshfield 4897
Rogerstone 9421 Graig 5053 St James 4267
Pontprennau/Old St Mellons 8047
Trowbridge 11076 Llanrumni 7758
Rumni 6536

Connotation The Gaer is well known throughout all of

Dynodiad Mae'r Gaer yn adnabyddus ledled Casnewydd i gyd ac yn dipyn o nodwedd. Dyma un o'r wardiau mwyaf yn ganolog. Mae afon Rhymni yn rhedeg trwy ran Caerdydd gyda dwy ward wedi'u henwi ar ei hôl. Mae Llanrhymni yn ganolog ac yn adnabyddus. Maen nhw'n rhoi'r enw Casnewydd- Gaer Caerdydd-Llanrhymni, gyda Casnewydd yn gyntaf gan ei fod yn cyfrannu mwy, y mwyaf o etholwyr.

Eglurhad Maen nhw'n ddwy ddinas gyda ffyrdd dinesig o fyw, anghenion ac agweddau dinesig, ac ati. Felly os oes angen ategu'r naill neu'r llall, mae'r llall yn fwyaf priodol o bell ffordd. Gan fod angen ychwanegu at y ddau, yna gyda'i gilydd gallant wneud etholaeth o fewn yr ystod. Felly ffurfio etholaeth Dinas. Mae wardiau'r ddinas yn mynd orau gyda wardiau dinas. Gan fod gofynion a phroblemau yn debyg mae'n creu etholaeth gydlynol. Hefyd, mae'n ei gwneud hi'n haws i'r cynrychiolydd eu cynrychioli a gweithio iddyn nhw. Mae St James ym masn Caerffili ac felly nid yw yn y cymoedd mewn gwirionedd ac mae'n ymwneud i raddau helaeth â'r lleoedd hyn gyda chysylltiadau da. I roi war cymoedd i mewn gyda dinas, byddai fel rhoi mêl gyda 'menyn neu gymysgu olew a dŵr. Mae ward y cwm yn cael ei daro'n galed ac yn cael ei gadael allan. Mae angen osgoi hyn os yn bosib. MAE'N BOSIB. Felly, ceisiwch osgoi'r cymysgu hwn. Y dinasoedd yn ategu ei gilydd yw'r posibilrwydd mwyaf addas a phriodol.

25. Casnewydd- (Y) Maendy 76,159



NOT TO SCALE

Configuration Bettis Malpas Shaptesbury St Julians
Beechwood Alway Ringland Caerleon Langstone Llanwern
Liswerry Pillgwenlly Stow Hill Victoria

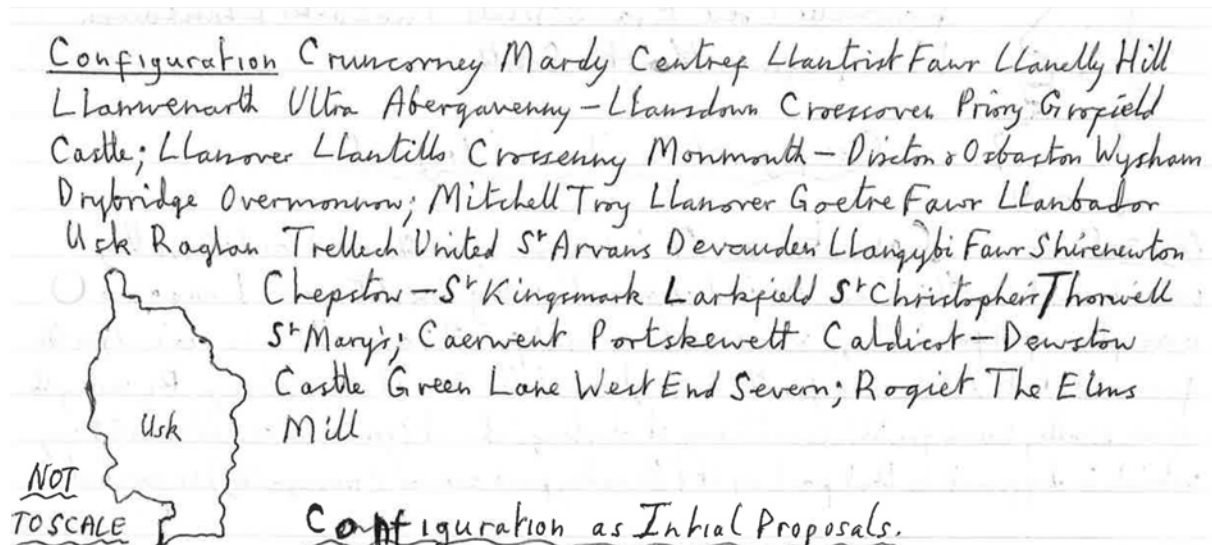
As Initial Proposals for configuration

Fel Cynigion Cychwynnol ar gyfer cyfluniad

Arwyddocâd Mae'r etholaeth wedi'i nodi yn ôl enw'r ddinas a'r rhan honno o'r ddinas sy'n ganolog o'r etholaeth ac yn adnabyddus. Dyma ganolfan siopa'r ardal gyda'r brif ffordd yn mynd trwyddi ac mae'r rhan fwyaf yn ei defnyddio.

Eglurhad Mae'n cynnwys cymaint â phosibl o ran ddwyreiniol y ddinas y bydd y wardiau a'r ystod etholaethol yn ei chaniatáu.

26. Wysg 72,681



Cyfluniad fel Cynigion Cychwynnol

Dynodiad Mae'r afon Wysg yn rhedeg o'r top i'r gwaelod ledled yr etholaeth. Mae'n ffurfio dyffryn a enwir ar ôl yr afon ac sy'n cynnwys y rhan fwyaf o'r ardal. Mae ei dref yn ganolog. Yn nwyrain eithaf yr ardal mae hanner dyffryn sy'n ffurfio'r ffin, a gellid ychwanegu hyn at y teitl, gan roi enw etholaeth WysgGwy.

Eglurhad Mae'r etholaeth hon yn cynnwys yr awdurdod lleol cyfan yn yr ystod etholaethol a chyfluniad etholaethol cyfagos yn caniatáu hynny? Mae etholaeth y Senedd yn wahanol drwy eithrio rhywfaint o ardal yr awdurdod lleol a chynnwys rhywfaint o ardal awdurdod lleol Torfaen. Yr enw arno yw Trefynwy. Mae Trefynwy a Sir Fynwy yn debyg iawn. Gan arwain at ddrysu. Mae'n gamarweiniol ac yn ddryslud - dwy etholaeth wahanol gyda'r un enw fwy neu lai. Efallai y bydd rhai hefyd yn meddwl amdani fel y Sir Fynwy wreiddiol. Mae'r enw uchod yn gwneud y gwahaniaeth yn glir ac yn egluro popeth. Mae'n disgrifio'r ardal mewn gwirionedd. Casnewydd ac yna Cwmbrân oedd neuadd a swyddfeydd y sir wreiddiol. Brynbuga yw tref sirol yr ALL presennol ar hyn o bryd.

27. L(l)wyd 70,591



**Comisiwn Ffiniau
i Gymru**

**Boundary Commission
for Wales**

Mae'r Comisiwn yn croesawu gohebiaeth, e-byst a galwadau ffôn yn Gymraeg neu Saesneg.
Er mwyn cysylltu gyda'r Comisiwn, ysgrifennwch i:

Comisiwn Ffiniau i Gymru
Llawr Gwaelod, Ty Hastings, Llys Fitzalan
Caerdydd, CF24 0BL

Rhif Ffon: +44 (0)29 20464819
Rhif Ffon: +44 (0)29 21055521
E-bost: bcw@ffiniau.cymru

© Hawlfraint y Goron 2023